

ORİJİNAL ARAŞTIRMA ORIGINAL RESEARCH

DOI: 10.5336/healthsci.2025-108996

Menopozal Semptomlar ile İlgili Araştırmalardaki Eğilimlerin İncelenmesi: Tanımlayıcı Araştırma

Investigation of Trends in Research on Menopausal Symptoms: A Descriptive Study

 Ayça BALMUMCU^a

^aAydın Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Aydın, Türkiye

ÖZET Amaç: Bu çalışma menopozal semptomlarla ilgili son 10 yılda yapılan araştırmaların küresel eğilimini belirlemek ve bu alandaki bilgi gelişiminin kavramsal alanlarını analiz etmek amacıyla tasarlanmıştır. **Gereç ve Yöntemler:** Bu çalışmada menopozal semptomlar konusu ile ilgili son 10 yılda (2013-2023) yapılan çalışmaların bibliyometrik analizi yapılmış ve 2.492 çalışma incelenmiştir. Taramada veri tabanı olarak Web of Science kullanılmıştır. Veriler RStudio programının kullandığı Biblioshiny arayüzü ile analiz edilmiştir. Çalışmada yıllara göre yayın sayıları, en çok yayın yapan yazarlar, ülkeler, üniversiteler ve dergiler, en çok atıf alan yazarlar, en sık kullanılan anahtar kelimeler ve trend konular incelenmiştir. **Bulgular:** Bu çalışmada Web of Science veri tabanında menopozal semptomlar ile ilgili çalışmaların en fazla 2021 yılında yapıldığı saptanmıştır. Konu ile ilgili en fazla yayın yapan ve en çok atıf alan yazarın Myra S. Hunter olduğu görülmüştür. İlgili konuda en fazla Harvard Üniversitesinde ve Amerika Birleşik Devletleri'nde çalışma yapıldığı bulunmuştur. Konu ile ilgili menopoz, menopozal semptomlar, perimenopoz, postmenopoz, yaşam kalitesi ve kadın sağlığı anahtar kelimelerinin sıklıkla kullanıldığı belirlenmiştir. Son 10 yılda menopozal semptomlarla ilişkili çalışılan trend konuların postmenopozal kadınlar, yaşam kalitesi, hormon replasman tedavisi ve prevelans olduğu gözlemlenmiştir. **Sonuç:** Sonuç olarak son 10 yılda menopozal semptomlar konusunun güncelliğini koruduğu görülmüştür. Bu çalışmanın bu konuda kapsamlı analizler ve yapılandırılmış bilgiler sunarak, sağlık profesyonellerine katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

ABSTRACT Objective: This study was designed to identify the global trend of research on menopausal symptoms over the last decade and to analyze the conceptual areas of knowledge development in this field. **Material and Methods:** This study conducted a bibliometric analysis of 2,492 studies on menopausal symptoms from 2013 to 2023, using Web of Science as the database. Data were analyzed with the Biblioshiny interface in RStudio. The analysis included publication counts by year, authors, countries, universities, journals, citation counts, frequently used keywords, and trending topics. **Results:** In this study, it was determined that the most studies on the subject of menopausal symptoms in the Web of Science database were conducted in 2021. It was observed that Myra S. Hunter was the author who published the most on the subject and received the most citations. It was found that the most studies on the relevant subject were conducted at Harvard University and in the United States of America. It was determined that the keywords menopause, menopausal symptoms, perimenopause, postmenopause, quality of life and women's health were frequently used. In the last decade, observed trend topics related to menopausal symptoms include postmenopausal women, quality of life, hormone replacement therapy, and prevalence. **Conclusion:** In conclusion, it has been observed that the issue of menopausal symptoms has maintained its topicality in the last decade. It is thought that this study will contribute to healthcare professionals by providing comprehensive analyses and structured information on this subject.

Anahtar Kelimeler: Menopoz; hormon replasman tedavisi; kadın sağlığı; bibliyometri

Keywords: Menopause; hormone replacement therapy; women's health; bibliometri

Menopoz art arda 12 ay boyunca amenore olarak tanımlanmakta ve menstrüasyonun kalıcı olarak sona ermesini temsil etmektedir. Kadınlarda menopozal geçiş sırasında ve sonrasında birçok fiziksel değişik-

lik meydana gelmektedir.¹ Bu dönemdeki kadınlar genellikle sıcak basması ve gece terlemesi, uykusuzluk, anksiyete, depresyon, libido azalması, vajinal kuruluk veya konsantrasyon güçlüğü gibi hoş olmayan

KAYNAK GÖSTERMEK İÇİN:

Balmumcu A. Menopozal semptomlar ile ilgili araştırmalardaki eğilimlerin incelenmesi: Tanımlayıcı araştırma. Türkiye Klinikleri J Health Sci. 2025;10(3):792-802.

Correspondence: Ayça BALMUMCU

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Aydın, Türkiye
E-mail: ayca.balmumcu@adu.edu.tr

Peer review under responsibility of Türkiye Klinikleri Journal of Health Sciences.

Received: 30 Jan 2025 **Accepted:** 07 Apr 2025 **Available online:** 26 Jun 2025

2536-4391 / Copyright © 2025 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

fiziksel ve zihinsel semptomlardan şikâyetçidir. Menopozdaki kadınların yaklaşık %80'inde bu tür semptomlar görülmektedir.² Dünya genelinde menopozal semptomların prevalansını inceleyen bir sistematik derleme ve meta-analiz çalışmasında, sıcak basması prevalansının yüksek gelirli ülkelerde %49,72 olduğunu, düşük gelirli ülkelerde ise %65,93'e kadar çıktığı belirtilmektedir.³ Ayrıca, 2025 yılında yayımlanan bir çalışmaya göre, Kuzey Amerika'da vazomotor semptomların (VMS) prevalansının %41 ile %77 arasında değiştiği ve bu semptomların, kadınların yaşam kalitesini düşürdüğü, iş verimliliğini ve günlük aktivitelerini olumsuz etkilediği bildirilmektedir.⁴ Klinik kılavuzlar menopozun VMS'lerinin tipik olarak 6 aydan 2 yıla kadar sürdüğünü belirtmekle birlikte yeni araştırmalar, birçok kadında semptomların süresinin 10 yıl, hatta daha uzun süre devam edebileceğini öne sürmektedir.^{5,6} Bu semptomların kadınların günlük işlevsellikleri ve yaşam kaliteleri üzerinde önemli olumsuz etkileri bulunmaktadır. Kadınların yaşam kalitesini olumsuz olarak etkileyen ve yıllar sürebilen bu semptomların yönetilmesi sağlık bakımı açısından önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle menopozal semptomlar ile ilgili araştırmaların incelenmesi elzem görünmektedir.

Son yıllarda bilimsel çalışmaların sayısının çarpıcı bir şekilde arttığı gözlenmektedir.⁷ Bu durum alanında çalışan araştırmacıların zorlanmasına sebep olmaktadır. Nicel bir analiz yöntemi olan bibliyometri, bilimsel araştırmaların, konu, yazar, atıf ve kaynaklarının istatistiksel olarak incelenmesi sonucu elde edilen bulgulara dayanarak bir alana dair genel yapının ortaya çıkarılmasını sağlamaktadır. Bibliyometrik yöntemler ile araştırmacılar bilimsel alanda yaşanan gelişmelerin hangi yöne doğru evrildiği, alanın dinamikleri ve yapısının nasıl olduğu, en önemli çalışma alanlarının hangileri olduğunu görebilmektedir.⁸ Bilimsel alanda yaşanan gelişmeleri ele alan geleneksel yöntemlerden sistematik derleme ve metanaliz de güçlü yöntemler olarak bilinmektedir. Fakat bu yöntemler çok fazla zaman gerektirmekte ve analiz edilen araştırmalar oldukça sınırlı olabilmektedir.⁹ Bu durum alanda yapılan önemli araştırmaların analize dâhil edilmemesini veya araştırmacı yanlılığını gündeme getirebilmektedir. Bibliyometrik

yöntemler ise araştırmacıyı dar ve sınırlı bir odaktan daha geniş bir perspektife yönlendirerek, alandaki gelişmeleri bütüncül bir bakış açısıyla inceleme olanağı tanımaktadır.¹⁰ Bu kapsamda kullanılan analiz yöntemleri alanın dinamiklerini kapsamlı bir biçimde ortaya koyarak, araştırmacılara hem geçmiş eğilimleri değerlendirme hem de gelecekteki potansiyel araştırma alanlarını belirleme fırsatı sunmaktadır. Bu çalışmada menopozal semptomlarla ilgili son 10 yılda yapılan araştırmaların bibliyometrik analiz ile eğilimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Literatürde bu alanda küresel araştırma eğilimlerini ve trend konuları inceleyen bir bibliyometrik analize rastlanmamıştır.

Çalışma kapsamında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır;

- Menopozal semptomlar ile ilgili çalışmaların yıllara göre, çalışma alanlarına göre dağılımı nasıldır?
- Menopozal semptomlar ile ilgili en çok yayın yapan yazarlar, ülkeler, üniversiteler ve dergiler hangileridir?
- Menopozal semptomlar ile ilgili en etkili (en çok atıf alan) yayınlar ve yazarlar hangileridir?
- Menopozal semptomlar ile ilgili en çok hangi alt kavramlar ele alınmış, bu kavramlar arasında nasıl bir ilişki ortaya çıkmış ve yıllar itibarıyla hangi alt kavramlara yönelim olmuştur?

GEREÇ VE YÖNTEMLER

ARAŞTIRMANIN TASARIMI

Bu çalışmada araştırma sorularını cevaplamak ve araştırmanın amacını gerçekleştirmek için nicel analiz tekniklerinden olan bibliyometrik analiz teknikleri kullanılmış ve bibliyometrik bir araştırma tasarlanmıştır. Araştırma tasarımının oluşturulmasında Öztürk ve Gürler'in çalışmasında sunulan çerçeve kullanılmıştır.⁹ Bu çerçeveye göre bir bibliyometrik araştırmada temel 3 aşama bulunmaktadır;

1. İlgili literatüre ilişkin veri setinin oluşturulması
2. Bibliyometrik teknikler kullanarak veri setinin analizi ve görselleştirilmesi
3. Analiz sonuçlarının ve bulguların yorumlanması

İlgili literatüre ilişkin veri setinin oluşturulmasında veri tabanı olarak Clarivate Analytics tarafından üretilen Web of Science (WoS) kullanılmıştır. Bu

veri tabanı multidisipliner alanları kapsayan en büyük ve kapsamlı bibliyografik veri tabanlarından biri olduğu için tercih edilmiştir.¹⁰

VERİ TOPLAMA SÜRECİ

Verilerin taranması 16 Ocak 2024 tarihinde, WoS veri tabanının “All fields” kategorisinde, arama butonuna “menopausal symptoms” kelimesi yazılarak yapılmış, 5.306 adet akademik çalışmaya ulaşılmıştır. Dâhil edilme ve dışlanma kriterlerine göre veriler filtrelenmiştir. Araştırmaya 2013-2023 tarihleri arasında yayınlanan çalışmalar, yayın türü araştırma makalesi ve derleme olanlar ile yayın dili İngilizce olanlar dâhil edilmiştir. Tam metin bildiri, kitap bölümleri, özet bildiriler ve editöryal materyaller araştırma kapsamı dışında tutulmuştur. Dâhil edilme ve dışlama kriterleri kapsamında yapılan filtreleme işlemi sonucunda toplam 2.492 makaleye ulaşılmıştır. Bu makaleler analiz için yazar, başlık, özet, dergi ve referans bilgilerini içeren seçenек ile WoS’un Plain Text File formatında veri olarak dışarıya aktarılmıştır.

VERİLERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Bu çalışmadan elde edilen veriler, RStudio Inc. (ABD, Boston, MA) tarafından geliştirilen RStudio programının Biblioshiny arayüzü kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde “performans analizi” ve “bilimsel alan haritalama” prosedürleri kullanılmıştır. Performans analizinde veri setindeki çalışmaların bilimsel unsurlarının (yazar, ülke, üniversite, dergi vb.) performansları değerlendirilmekte, atıf analizi yapılmakta ve konu ile ilgili genel bir görünüm ortaya konulmaktadır. Bilimsel alan

haritalamada ise konu ile ilgili çalışma yapan yazarlar, kavramlar (anahtar kelimeler) ve yapılan atıflar arasındaki ilişki ve iş birliği ağı görselleştirilerek sunulmaktadır.⁹ Bu çalışmadaki araştırma soruları ile uygulanan bibliyometrik analizlerin ilişkilendirilmesi Tablo 1’de gösterilmiştir.

ARAŞTIRMANIN ETİK YÖNÜ

Bu çalışmada veriler bir veri tabanında yayınlanan makalelerden elde edilmiş ve makalelerin bibliyometrik analizi yapılmıştır. Bu çalışmanın verilerinin toplanmasında sağlıklı ya da hasta bireyler yer almamıştır. Bu nedenlerle çalışma etik kurul onayına gerek duyulmayan çalışma grubundadır ve “Etik Kurul İzni” beyan edilmemiş, bilgilendirilmiş onam kullanılmamıştır.

BULGULAR

Bu çalışmanın veri setinde yer alan makalelerin 1.954 (%78,42) tanesinin araştırma makalesi, 538 (%21,58) tanesinin ise derleme olduğu saptanmıştır. Makalelerin yayınlandığı WoS indekslerine göre dağılımlarına bakıldığında 2.081 (%83,51) tanesinin Science Citation Index Expanded (SCI-EXPANDED), 641 (%25,73) tanesinin Social Science Citation Index (SSCI), 334 tanesinin (%13,41) Emerging Sources Citation Index (ESCI) olduğu görülmüştür. Arts & Humanities Citation Index (A&HCI)’te 2 makale, Index Chemicus’ta ise 1 makalenin yer aldığı bulunmuştur. Menopozal semptomlar konusu ile ilgili ülkemizden 59 tane çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmaların 19 tanesi obstetrik ve jinekoloji alanında, 8 tanesi genel tıp

TABLO 1: Araştırma soruları ile uygulanan bibliyometrik analizlerin ilişkilendirilmesi

Araştırma soruları	Uygulanan bibliyometrik analizler
Çalışmaların yıllara göre dağılımı nasıldır?	Performans analizi
Çalışmaların çalışma alanlarına göre dağılımı nasıldır?	(Veri setinin sayısal görünümü, atıf analizi)
Konu ile ilgili çalışma yapan en üretken yazarlar kimlerdir?	
Konu ile ilgili en çok çalışma üreten ülkeler hangileridir?	
Konu ile ilgili en çok çalışma üreten üniversiteler hangileridir?	
Konu ile ilgili en çok çalışmanın yayınlandığı dergiler hangileridir?	
Konu ile ilgili en etkili çalışmalar hangileridir?	
Konu ile ilgili en çok hangi alt kavramlar ele alınmış, bu kavramlar arasında nasıl bir ilişki ortaya çıkmış ve yıllar itibarıyla hangi alt kavramlara yönelim olmuştur?	Bilimsel alan haritalama (Ortak kelime analizi, yoğunluk, ağ, katman görselleri)

alanında, 7 tanesi hemşirelik alanında yayınlanmıştır. Bu yayınların 42 tanesinin SCI-EXPANDED, 19 tanesinin SSCI, 11 tanesinin ise ESCI WoS indekslerinde yer aldığı görülmüştür. Bu çalışmalara Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Ege Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve Gazi Üniversitesinden 278 yazar katkıda bulunmuştur.

MENOPOZAL SEMPTOMLAR İLE İLGİLİ ÇALIŞMALARIN YILLARA VE ÇALIŞMA ALANLARINA GÖRE DAĞILIMI

Çalışmaların yıllara göre dağılımına bakıldığında 2013-2023 yılları arasında konu ile ilgili her yıl ortalama 200 yayının yapıldığı bulunmuştur. Araştırmaya dâhil edilen 2.492 çalışmanın sayıları yıllara göre 197 ile 297 arasında değişmektedir. En fazla yayın 2021 yılında yapılmış, 2016 yılında ise çalışma sayılarında belirgin bir düşme gözlenmiştir. Çalışmaların çalışma alanına göre dağılımına bakıldığında ise en fazla çalışmanın obstetrik ve jinekoloji alanında yapıldığı (n=974), onu sırasıyla onkoloji (n=260), genel tıp (n=206), farmakoloji (n=173), geriatri (n=155), bütünleştirici tamamlayıcı tıp (n=150), endokrinoloji (n=137), hemşirelik (n=88), beslenme ve diyetetik (n=87) alanlarının takip ettiği görülmüştür.

MENOPOZAL SEMPTOMLARLA İLE İLGİLİ EN ÇOK YAYIN YAPAN YAZARLAR, ÜLKELER, ÜNİVERSİTELER VE DERGİLER

Bu çalışmanın veri setinde yer alan 2.492 çalışmaya 99 ülkeden 3.270 üniversite ve 10.352 yazar katkıda bulunmuştur. Bu çalışmanın veri setine göre menopo-
zal semptomlarla ilgili yayın yapan 790 adet dergi bulunmaktadır. En çok yayın yapan 10 yazar, ülke, üniversite ve dergiler [Tablo 2](#)'de gösterilmiştir.

Buna göre konu ile ilgili en fazla yayın yapan ilk 3 yazarın 34 makale ile Myra S. Hunter, 32 makale ile Martha Hickey ve 30 makale Mirkin Sebastian olduğu görülmüştür. Amerika Birleşik Devletleri, Çin, İngiltere, Avustralya ve Güney Kore ülkelerinin konu ile ilgili en fazla yayın yapan ülkeler olduğu gözlenmektedir. Konu ile ilgili en fazla yayın yapan üniversitelerde ise ilk 3'te Harvard, Kaliforniya ve Londra Üniversiteleri yer almaktadır. Menopause The Journal of The North American Menopause So-

TABLO 2: Konu ile ilgili en çok yayın yapan yazarlar, ülkeler, üniversiteler ve dergiler

Yazarlar	Yayın sayısı
Hunter, MS	34
Hickey, M	32
Mirkin, S	30
Chedraui, P	28
Carpenter, JS	26
Davis, SR	26
Komm, BS	23
Park, S	22
Bell, RJ	19
Pérez-lópez, FR	19
Ülkeler	Yayın sayısı
Amerika Birleşik Devletleri	643
Çin	264
İngiltere	197
Avustralya	192
Güney Kore	187
İtalya	128
İran	122
Almanya	112
İspanya	112
Japonya	104
Üniversiteler	Yayın sayısı
Harvard	82
Kaliforniya	78
Londra	78
Monash	50
Melbourne	48
Illinois	43
Pittsburgh	42
Washington	38
Yale	35
Indiana	33
Dergiler	Yayın sayısı
Menopause The Journal of The North American Menopause Society	257
Climacteric	157
Maturitas	143
BMC Womens Health	47
Gynecological Endocrinology	43
Nutrients	30
Plos One	30
Menopause Review Przegląd Menopauzalny	29
Supportive Care in Cancer	25
Breast Cancer Research and Treatment	23

ciety, Climacteric, Maturitas ve BMC Womens Health dergilerinin konu ile ilgili en çok yayın yapan ilk 4 dergi arasında olduğu görülmektedir.

MENOPOZAL SEMPTOMLAR İLE İLGİLİ EN ETKİLİ (EN ÇOK ATIF ALAN) YAYINLAR VE YAZARLAR

Bu çalışma kapsamında menopozal semptomlar konusunda en çok atıf alan yayınları ve yazarları belirlemek amacıyla atıf analizi yapılmıştır. Menopozal semptomlar konusunda en çok atıf alan ilk 10 yayın **Tablo 3**'te gösterilmiştir.

En fazla atıf alan yayın 67 atıf ile Monteleone ve ark.nın yayınladığı “Symptoms of Menopause- Global Prevalence, Physiology and Implications” başlıklı çalışma olmuştur. Franco ve ark.na ait “Use of Plant-Based Therapies and Menopausal Symptoms: A Systematic Review and Meta-analysis” başlıklı çalışma 61 atıf ile 2., Whiteley ve ark.na ait “The Impact of Menopausal Symptoms on Quality of Life, Productivity, and Economic Outcomes” başlıklı çalışma 59 atıf ile 3. sırada yer almıştır.

Tablo 4'te menopozal semptomlar konusunda en çok atıf alan ilk 10 yazar, yazarların h indeksi, g indeksi ve m indeksi bilgileri yer almaktadır. Buna göre en çok atıf alan ilk 3'teki yazarın h indeksi 16, toplam atıf sayısı 737 olan Myra S. Hunter, h indeksi 15, toplam atıf sayısı 777 olan Mirkin Sebastian ve h indeksi 14, toplam atıf sayısı 643 olan Susan R. Davis olduğu görülmüştür.

MENOPOZAL SEMPTOMLAR İLE İLGİLİ EN ÇOK ELE ALINAN ALT KAVRAMLAR VE BU KAVRAMLAR ARASINDA İLİŞKİLER

Bu çalışmada incelenen veri setinde bulunan makalelerin anahtar kelimeleri (kavramlar) incelendiğinde 4.011 adet farklı anahtar kelime kullanıldığı saptanmıştır. Menopozal semptomlarla ilgili en çok ele alınan kavramlar **Şekil 1**'de gösterilmiştir. Bu anahtar kelimelerden “menopausal symptoms”, “postmenopausal women”, “quality of life”, “health”, “vasomotor symptoms”, “women” ve “hot flushes” gibi kavramların sıklıkla kullanıldığı görülmüştür. Konu ile ilgili önemli kavramların yıllar içerisinde nasıl değiştiği veya yıllara göre hangi kavramların daha çok kullanıldığı eğilim analizleri ile tespit edilmektedir. **Şekil 2**'de makalelerin anahtar kelimeleri ve başlıklarından edinilen terimlere yıllar içerisinde nasıl bir ilgi olduğu (tematik evrim) gösterilmiştir. Şekildeki kutucukların büyüklüğü anahtar kelimelerin kullanım sıklığını, gri çizgiler ise anahtar kelimelerin yıllar içerisinde önem olarak nasıl yer değiştirdiklerini göstermektedir. Buna göre 2013-2015 yılları arasında “menopause”, “estrogen”, “breast cancer” anahtar kelimeleri daha sık kullanılırken 2022-2024 yılları arasında “menopause”, “perimenopause”, “endometrial cancer” anahtar kelimeleri

TABLO 3: Menopozal semptomlar konusu ile ilgili en çok atıf alan yayınlar

Yayın başlığı	Yazar-Dergi	Yıl	LAS	GAS
Symptoms of Menopause-Global Prevalence, Physiology and Implications	Monteleone P, Nat Rev Endocrinol	2018	67	265
Use of Plant-Based Therapies and Menopausal Symptoms: A Systematic Review and Meta-analysis	Franco Oh, Jama-J Am Med Assoc	2016	61	147
The Impact of Menopausal Symptoms on Quality of Life, Productivity, and Economic Outcomes	Whiteley J, J Womens Health	2013	59	123
Menopausal Symptoms and Their Management	Santoro N, Endocrin Metab Clin	2015	59	204
Efficacy of Phytoestrogens for Menopausal Symptoms: A Meta-Analysis and Systematic Review	Chen M, Climacteric	2015	54	141
Menopause and Work: An Electronic Survey of Employees' Attitudes in the UK	Griffiths A, Maturitas	2013	45	86
Prevalence of Complementary and Alternative Medicine (CAM) use by Menopausal Women: A Systematic Review of Surveys	Posadzki P, Maturitas	2013	44	81
Efficacy of Exercise for Menopausal Symptoms A Randomized controlled Trial	Sternfeld B, Menopause	2014	41	104
Phytoestrogens for Menopausal Vasomotor Symptoms	Lethaby A, Cochrane Db Syst Rev	2013	39	101
Correlation Between the Modified Kupperman Index and the Menopause Rating Scale in Chinese Women	Tao M, Patient Prefer Adher	2013	37	68

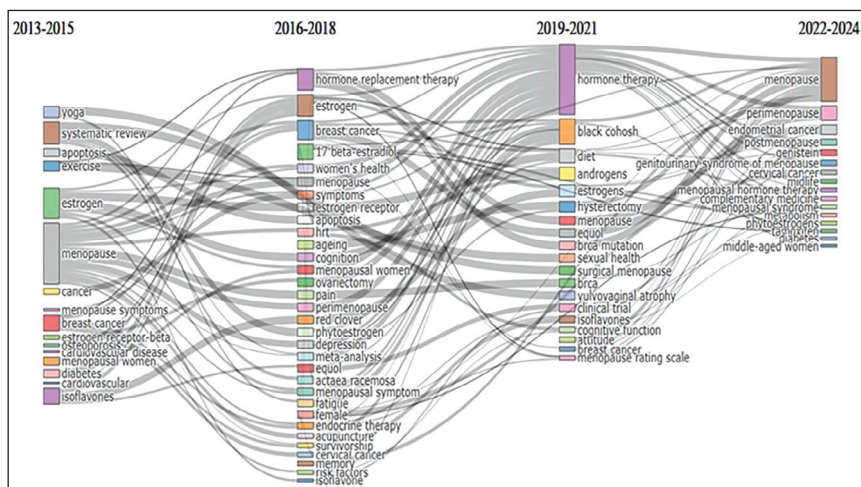
LAS: Lokal atıf sayısı, veri setindeki makalelerin birbirlerine olan atıf sayısı; GAS: Global atıf sayısı, veri setindeki makalelerin küresel düzeyde yani veri setinde olmayan çalışmalardan da aldıkları atıf sayısı

TABLO 4: Menopozal semptomlar konusunda en çok atıf alan yazarlar

Yazarlar	h indeksi	g indeksi	m indeksi	Atıf sayısı	Yayın sayısı
Hunter MS	16	26	1.333	737	34
Mirkin S	15	27	1.250	777	30
Davis SR	14	25	1.167	643	26
Chedraui P	13	20	1.083	427	28
Hickey M	13	21	1.083	482	32
Bell RJ	12	19	1.000	390	19
Bolton JL	12	14	1.000	520	14
Carpenter JS	12	22	1.000	522	26
Komm BS	12	22	1.000	514	23
Pinkerton JV	12	17	1.000	591	17

ŞEKİL 1: Menopozal semptomlar ile ilgili en çok ele alınan alt kavramlar

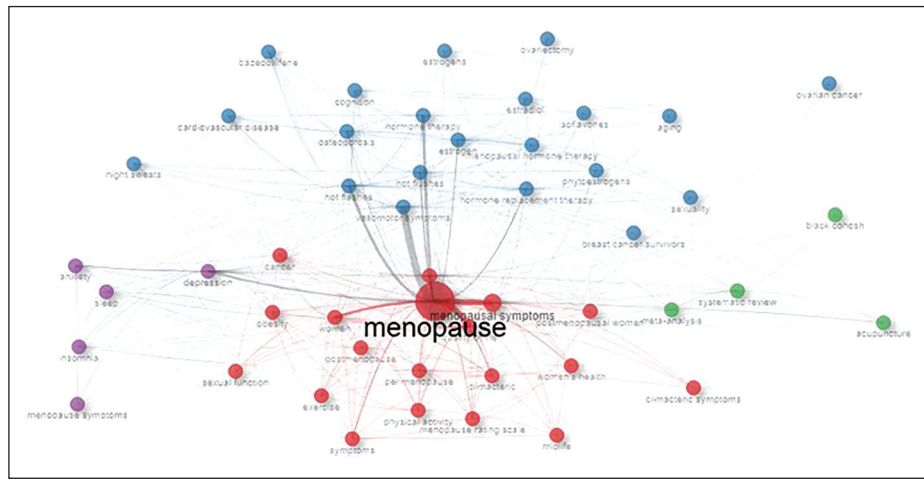

ŞEKİL 2: Makalelerin anahtar kelimeleri ve başlıklarından edinilen terimlere yıllar içerisindeki ilgi (tematik evrim)

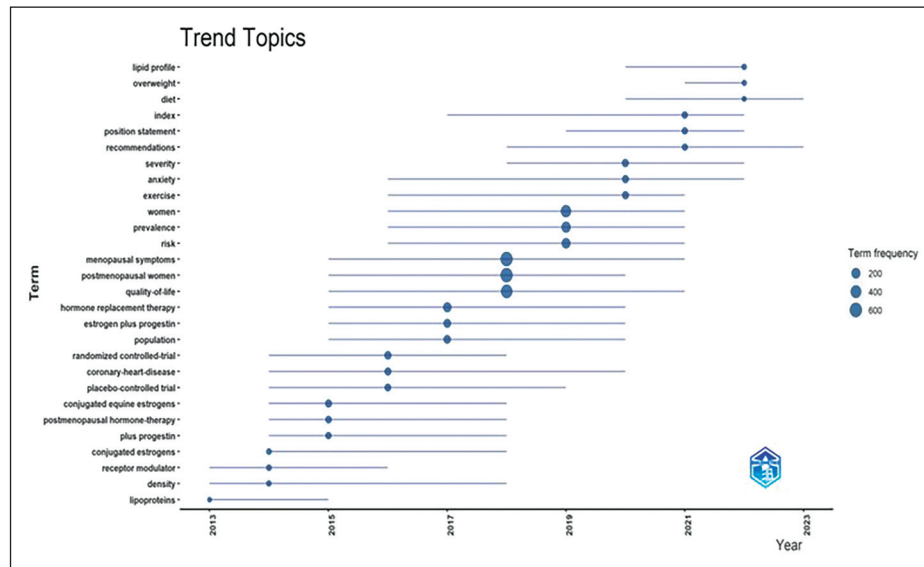
veri setindeki makalelerde daha sık kullanılmıştır. 2013-2015 yılları arasında sıklıkla kullanılan “meno-pause” anahtar kelimesi 2016-2018 yılları arasında yerini “hormone replacement therapy”, “breast cancer” ve “women’s health”e bırakmış, bu anahtar kelimeler daha önemli hale gelmiştir.

Menopozal semptomlarla ilgili yayınlanan makalelerde bulunan anahtar kelimelerin birlikte kullanımlarına göre ağdaki güçlerini ve kümelerini belirlemek için ortak kelime (co-occurrence/co-word) analizi yapılmıştır. Bu analiz yardımıyla tematik kümeler oluşturulabilmektedir. Anahtar kelimeleri kü-

melemek için renkler ve daireler kullanılmaktadır. Ağda bulunan aynı renkteki anahtar kelimeler benzer yapıdaki bir kümeyi temsil etmekte, dairelerin büyüklükleri ise terimlerin kullanım sıklığını göstermektedir. Aynı kümede bulunan dairelerin birbirine yakın olması birlikte kullanım sıklığının arttığını ifade etmektedir. Anahtar kelimelerin birbirleriyle olan ilişki (bağlantı) gücünü ise daireler arasındaki çizgiler göstermekte, çizgi kalınlaştıkça ilişki gücü artmaktadır. Buna göre ortak kelime analizi Şekil 3’te gösterilmiştir. Ortak kelime analiz sonuçlarına göre 4 adet farklı tematik küme tespit edilmiştir.

ŞEKİL 3: Ortak kelime analizi sonuçları

ŞEKİL 4: Menopozal semptomlar ile ilişkili trend konular

Şekil 3'te gösterilen kırmızı renkli kümede konu ile ilgili ana kavramlar olan "menopause", "menopausal symptoms", "perimenopause", "postmenopause", "quality of life", "women health" gibi anahtar kelimeler kullanılmıştır. Bunun yanında farklı kümede yer alan ama en sık kullanılan anahtar kelime olan "menopause" ile bağlantısı güçlü olan anahtar kelimeler "vasomotor symptoms", "hot flushes", "hormone replacement therapy" olarak gözlenmiştir. Şekil 4, son 10 yılda menopozal semptomlarla ilişkili trend konuları göstermektedir. Buna göre sıklıkla postmenopozal kadınlar, yaşam kalitesi, hormon replasman tedavisi (HRT) ve prevelans gibi konuların çalışıldığı görülmektedir.

TARTIŞMA

Menopozal semptomların araştırma alanını ve bu alandaki küresel eğilimleri incelemek amacıyla bu çalışmada bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonucunda, 2013-2023 yılları arasında dünya genelinde menopozal semptomlara odaklanan her yıl ortalama 200 çalışmanın yayımlandığı belirlenmiştir. Yayımlanan çalışma sayılarında dikkat çeken noktalardan birisi 2016 yılında ortalamadan düşük (197) sayıda, 2021 yılında ise ortalamadan yüksek (297) sayıda çalışmanın yayımlandığıdır. Bu çalışmayla paralel şekilde Li ve ark. tarafından menopozda HRT'nin incelendiği bibliyometrik çalışmada da benzer sonuçlar bulunmuştur.¹¹ Özellikle 2021 yılında yayın sayısında gözlenen belirgin artışın koronavirüs hastalığı-2019 [coronavirus disease-2019 (COVID-19)] pandemisinin sağlık araştırmalarına olan ilgiyi artırmasıyla ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Çağlayan ve ark., pandeminin başlangıcından itibaren COVID-19 ile ilişkili çalışmalara artan bir eğilim gösterildiğini ve bununla birlikte bilimsel yayın sayısının da gün geçtikçe arttığını belirtmektedir.¹² Araştırma sayılarında yıllar içinde dalgalanmalar olsa da genel olarak konu hakkında yapılan çalışma sayılarının yüksekliği, menopozal semptomlar konusunun güncel bir araştırma konusu olduğunu göstermektedir. Makalelerin çalışma alanları incelendiğinde obstetrik ve jinekoloji ile onkoloji alanında yapılan çalışmaların daha fazla sayıda olduğu saptanmıştır. Bu sonuç menopoz konusu ile ilgili yapılan diğer bibliyometrik analizlerle de

benzerlik göstermektedir.^{11,13} Menopozal semptomlarla ilgili yayınlar incelendiğinde; en fazla katkı ülke bazında ABD'den, üniversite bazında Harvard Üniversitesi'nden gelmiştir. Benzer bulgular, postmenopozal dönemde psikolojik sağlık konusundaki araştırma eğilimleri üzerine yapılan bibliyometrik bir analizde de rapor edilmiştir.¹⁴

ABD'de sadece VMS'lerin yaygınlığının 40-50 milyon kadın arasında olduğu tahmin edilmektedir. Aynı zamanda menopozda HRT gören kadınları araştıran en kapsamlı ilk klinik çalışma olan Kadın Sağlığı Girişimi ABD'de yapılmıştır.^{11,15} Yine menopozal semptomlara ilişkin en fazla yayının yayınladığı derginin ABD menşeli "Menopause" olduğu saptanmıştır. Menopoz ile ilgili yapılan bibliyometrik çalışmalarda da benzer şekilde en fazla yayının Menopause dergisinde yayımlandığı bulunmuştur.^{11,13,16} Menopause dergisi her ay yayımlanan bilimsel hakemli, SCI-EXPANDED indeksli ve Q1 grubunda bulunan bir dergidir. Derginin kapsamı sadece obstetrik ve jinekoloji alanı ile sınırlı değildir. Aynı zamanda kardiyoloji, geriatri, epidemiyoloji, patoloji, sosyoloji, psikoloji, antropoloji ve farmakoloji dâhil olmak üzere birçok çeşitli biyomedikal alanı kapsamaktadır. Dergi ayrıca menopozun tüm yönleriyle ilgili yeni araştırmalar, uygulamalı temel bilim ve klinik kılavuzlar için bir forum sağlamaktadır.

Menopause dergisi aynı zamanda Kuzey Amerika Menopoz Derneği'nin bir yayın organıdır. Kuzey Amerika Menopoz Derneği [North American Menopause Society (NAMS)], 1989 yılında kurulmuş ABD'nin önde gelen kuruluşlarından birisidir. Tıp, hemşirelik, sosyoloji, psikoloji, beslenme, antropoloji, epidemiyoloji ve eğitim alanlarından klinik ve temel bilim uzmanları da dâhil olmak üzere alanında lider 2.000 kişiden oluşan multidisipliner üyeliği bulunmaktadır. Birçok alandan uzman kişinin üyeliği hem doğru hem de tarafsız bilgi sağlamak ve nitelikli olmak açısından önemlidir. Menopozun anlaşılmasını teşvik etmeyi ve menopoz öncesi/menopoz dönemindeki kadınların sağlığını iyileştirmeyi hedefleyen NAMS, hem sağlık hizmeti sağlayıcıları hem de halk için menopozun tüm yönleri konusunda önde gelen bir kaynak olarak kullanılmaktadır.^{17,18} Bütün bu faktörlerin en fazla sayıda

yayının yapıldığı ülkenin ABD olmasında etkili olabileceği düşünülmektedir.

Menopozal semptomlar konusu ile ilgili en fazla yayını ve atfı bulunan yazarın Myra S. Hunter olduğu görülmüştür. Kadın sağlığı alanında 35 yılı aşkın bir süredir çalışan Myra S. Hunter bir psikoloji profesörüdür. Araştırmalarında menopozda psikososyal faktörlerin rolünü anlamaya, fiziksel ve duygusal sorunlara yönelik bilişsel davranışsal müdahaleler geliştirmeye odaklanmıştır. Klinik çalışmaları ile menopoz semptomları, sıcak basması ve gece terlemeleri için kısa Bilişsel Davranışsal Terapi (BDT) müdahalesi geliştirmiştir. BDT artık sıcak basması ve gece terlemesi için hormon tedavisine alternatif olarak kabul edilen ve yan etkisi olmayan az sayıdaki kabul edilebilir ve etkili alternatiften biri olarak görülmektedir.¹⁹⁻²³ Hunter İngiltere’de meme kanseri tedavisi sonrası menopoz semptomları yaşayan kadınlar için de BDT müdahalesi geliştirmiştir.²⁴ Bu müdahaleyi hemşirelere uygulamak için eğitim verdiği büyük bir randomize kontrollü çalışmada görev almıştır.²⁵ İngiltere’nin yerel kliniklerinde bu müdahale ve eğitimler İngiliz Menopoz Derneği’nin desteğiyle uygulanmaya devam etmektedir.²⁶

Yayın sayısı fazla olan yazarlar arasında Martha Hickey ve Sebastian Mirkin de görülmektedir. Melbourne Üniversitesi’nde Kadın Hastalıkları ve Doğum Profesörü olan Hickey’nin, menopoz semptomlarının yönetilmesi, VMS, menopoz geçişinde depresif belirtiler, menopozun zamanlaması ve türü ile kardiyovasküler hastalık riski, menopozla bağlı yaşam kalitesi ve menopozun normalleştirilmesine yönelik çalışmaları bulunmaktadır.²⁷⁻³² Hickey, aynı zamanda İngiltere’de menopozla ilişkin güncellenmiş Ulusal Sağlık ve Bakım Mükemmelliği Enstitüsü [National Institute of Health and Care Excellence (NICE)] kılavuzlarının konu uzmanı ve Lancet dergisi menopoz serisinin başyazarıdır. Lancet menopoz serisinde menopozal semptomları tanımlamanın ve tedavi etmenin ötesinde kadınları bu yaşam geçişini yönetmeleri için güçlendirmeye yönelik daha geniş bir bakış açısı sunulmaktadır. Bu seri, semptom yönetimi ve yaşamın ilerleyen dönemlerinde sağlığın optimize edilmesi de dâhil olmak üzere mevcut en iyi kanıtları sunmayı amaçlamaktadır. Hickey, kadınların menopoz deneyimlerinin tamamen tıbbi bir mer-

cekle anlaşılamayacak kadar karmaşık olduğunu belirtmektedir. Menopozal semptomlarda menopoz hormon tedavisinin (MHT) faydalarını kabul eden Hickey, MHT’nin tamamen doğal ve güvenli olduğunu ima eden “biyoeşdeğer” gibi terimlerin yaygın kullanımı ve bu ürünlerin nasıl pazarlandığı konusunda daha fazla şeffaflığa ihtiyaç olduğunu bildirmektedir. Lancet menopoz serisinin menopoz deneyimlerinin çeşitliliği hakkında daha fazla tartışmayı, MHT’nin riskleri ve faydaları hakkında ise daha fazla açıklığı teşvik edeceğini ifade etmektedir.³³

Sebastian Mirkin’in yayınlarının daha çok menopozal semptomlarda HRT kullanımı ile ilgili olduğu görülmektedir. Mirkin, menopozla bağlı orta ila şiddetli VMS tedavisi için 17-estradiol (E2) ile doğal progesteronu (P4) birleştiren TX-001HR’nin güvenliğini ve etkinliğini değerlendirmek üzere tasarlanmış faz 3, randomize, plasebo kontrollü bir çalışma olan REPLENISH çalışmasını yapmıştır. Çalışma sonucunda E2 ve P4 kombinasyonunun olumlu bir risk-yarar profiline sahip olması beklendiği, onaylanması halinde TX-001HR’nin, E2 ile P4’ü tek bir dozaj formunda birleştiren Amerikan Gıda ve İlaç Dairesi onaylı ilk hormon tedavisi olacağı, HRT’ye daha yeni ve muhtemelen daha güvenli bir alternatif sağlayabileceği bildirilmektedir.³⁴ TX-001HR’nin VMS iyileşmesi ile yaşam kalitesi ve uyku üzerindeki etkisinin incelendiği bir başka çalışmada TX-001HR ile tedavi edilen orta ila şiddetli VMS’li kadınlar, plaseboya kıyasla başlangıçtan 12 haftaya kadar yaşam kalitesinde önemli iyileşmeler bildirdiği ve bu iyileşmelerin 12 aya kadar korunduğu bulunmuştur. TX-001HR, onaylandığı takdirde, uterusu olan postmenopozal kadınlarda VMS tedavisi için E2 ve P4 içeren tek bir kapsülde ilk oral hormon tedavisi formülasyonunu sağlayabileceği bildirilmiştir.³⁵

Menopozal semptomlar konusu ile ilgili en fazla yayın yapan yazarların araştırma eğilimlerinde menopozal semptomların yönetilmesi, yaşam kalitesi ve HRT’nin öne çıktığı görülmektedir. Bu çalışmada da literatürdeki araştırma eğilimlerini belirlemek için yapılan anahtar kelime (kavram) analizinde menopozal semptomlarla ilgili en çok tekrarlanan kavramların menopoz, perimenopoz, postmenopoz, yaşam kalitesi ve kadın sağlığı olduğu görülmüştür.

Menopozla bağlantısı en güçlü kavramların ise VMS'ler, sıcak basması ve HRT olduğu gözlenmiştir. Menopozal semptomlarla ilgili en fazla atıf alan çalışmaların konularına bakıldığında ise prevelans, menopozal semptomların tedavisi ve yaşam kalitesi ile ilgili olduğu görülmektedir. Ayrıca postmenopozal kadınlar, yaşam kalitesi, HRT ve prevelansın son 10 yılda menopozal semptomlarla ilişkili çalışılan trend konular olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda menopozal semptomlar ile ilgili gelecek çalışmalarda bu semptomların görülme sıklığı, nasıl yönetileceği, kadınların yaşam kalitesi üzerindeki etkisi ve semptomların yönetiminde HRT kullanımının daha fazla konu edineceği söylenebilir.

SINIRLILIKLAR

Bu çalışma genel olarak menopozal semptomlar ile ilgili araştırmaları gözden geçirmiştir, ancak çalışmanın sınırlamaları vardır. İlk olarak, bu çalışma yalnızca WoS veri tabanına dayanmaktadır ve WoS kapsamına girmeyen dergileri içermemesi nedeniyle analiz kısmen sınırlıdır. Gelecekte, araştırmacıların merkezi analiz için daha fazla veri tabanını dâhil etmesi önerilir. Araştırmaya sadece yayın dili İngilizce olan çalışmaların dâhil edilmesi ise ikinci sınırlılıktır.

SONUÇ

Menopozal semptomlar kadın sağlığı araştırmalarında önemli bir rol oynamakta ve akademik yazında ilgi çekmektedir. Bibliyometrik analiz sonuçlarımıza göre son 10 yılda menopozal semptomlar ile ilgili araştırmaların artmaya devam ettiği görülmüştür. Bu çalışmanın bu konuda kapsamlı analizler ve yapılandırılmış bilgiler sunarak, sağlık profesyonellerinin menopozal semptomlar konusunda üretken ülke,

dergi, kurum, yazar, küresel araştırma noktaları ve ortaya çıkan eğilimleri bulmalarına yardımcı olabileceği, araştırma iş birlikleri, dergi seçimi ve yeni çalışma konularının belirlenmesinde katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Gelecekte yapılacak araştırmalarda, menopozal semptomlara ilişkin bilimsel üretkenliğin daha detaylı alt başlıklar (VMS'ler, ürogenital semptomlar ve uykusuzluk vb.) üzerinden analiz edilmesinin literatürdeki boşlukların daha iyi belirlenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Menopozal semptomlara dair bütüncül bir anlayışın geliştirilmesinde, gerçekleştirilecek çalışmaların menopozal semptomların sadece tıbbi boyutları değil aynı zamanda psikososyal, kültürel ve toplumsal boyutları da kapsayacak şekilde daha çok randomize kontrollü çalışmalarla yürütülmesi önerilir.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkıları

Bu çalışma tamamen yazarın kendi eseri olup başka hiçbir yazar katkısı alınmamıştır.

KAYNAKLAR

- Bacon JL. The menopausal transition. *Obstet Gynecol Clin North Am.* 2017;44(2):285-96. [PubMed]
- Avis NE, Crawford SL, Greendale G, Bromberger JT, Everson-Rose SA, Gold EB, et al; Study of Women's Health Across the Nation. Duration of menopausal vasomotor symptoms over the menopause transition. *JAMA Intern Med.* 2015;175(4):531-9. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- Stuenkel CA. Managing menopausal vasomotor symptoms in older women. *Maturitas.* 2021;143:36-40. [Crossref] [PubMed]
- Nappi RE, Kroll R, Siddiqui E, Stoykova B, Rea C, Gemmen E, Schultz NM. Global cross-sectional survey of women with vasomotor symptoms associated with menopause: prevalence and quality of life burden. *Menopause.* 2021;28(8):875-82. Erratum in: *Menopause.* 2022;29(6):759. [PubMed] [PMC]
- Demir H, Erigüç G. Bibliyometrik bir analiz ile yönetim düşünce sisteminin incelenmesi [Examination of management thought system with a bibliometric analysis]. *İş ve İnsan Dergisi.* 2018;5(2):91-114. [Crossref]
- Aria M, Cuccurullo C. Bibliometrix: an r-tool for comprehensive science mapping analysis. *J Informetrics.* 2017;11(4):959-75. [Crossref]
- Pranckutė R. Web of Science (WoS) and Scopus: the titans of bibliographic information in today's academic world. *Publications.* 2021;9(1):1-59. [Crossref] [PubMed]
- Zupic I, Čater T. Bibliometric methods in management and organization. *Organ Res Methods.* 2014;18(3):429-72. [Crossref] [PubMed]
- Şimsir İ, Öztürk O, Gürlü G, Koç A, Başı M, Orhan U, et al. Bir Literatür İncelemesi Aracı Olarak Bibliyometrik Analiz. Öztürk O, Gürlü G, editörler. 2. Basım. Ankara: Nobel Yayınevi; 2021.
- Yang W, Hao X, Qu J, Wang L, Zhang M, Jiang Y, et al. Collaborative networks and thematic trends of research on the application of complementary and alternative medicine in cancer patients: a bibliometric analysis. *Complement Ther Clin Pract.* 2019;37:58-67. [Crossref] [PubMed]
- Li J, Wei Z, Wu J, Min K, Li X, Yao Y, et al. Trends in research related to menopausal hormone therapy from 2000 to 2021: A bibliometric analysis. *Front Med (Lausanne).* 2022;9:952487. [PubMed] [PMC]
- Çağlayan A, Eren E, Özkan ET. Covid-19 pandemisinin sağlık alanındaki eğitim, araştırma ve bilimsel yayına etkisi [The impact of the covid-19 pandemic on health education, research and scientific publication]. *Sağlık ve Toplum.* 2022;32(2):38-48. [Link]
- Mina A. Global research trends in endometrial hyperplasia (2002-2021): a bibliometric analysis and visualization study. *Ibnosina J Med Biomed Sci.* 2023;15:88-98. [Crossref] [PubMed]
- Kalra S, Aggarwal G, Pawaria S, Yadav S, Ajmera P. Psychological health of postmenopausal women: a bibliometric analysis in the recent decade. *Climacteric.* 2023;26(5):428-36. [Crossref] [PubMed]
- Women's Health Initiative [Internet]. © 2021 Women's Health Initiative [Cited: February 12, 2024]. Available from: [Link]
- Gao M, Zhang H, Gao Z, Sun Y, Wang J, Wei F, et al. Global hotspots and prospects of perimenopausal depression: a bibliometric analysis via CiteSpace. *Front Psychiatry.* 2022;13:968629. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- "The 2022 Hormone Therapy Position Statement of The North American Menopause Society" Advisory Panel. The 2022 hormone therapy position statement of The North American Menopause Society. *Menopause.* 2022;29(7):767-94. [Crossref] [PubMed]
- Menopause [Internet]. Affiliated society. © 2025 The Menopause Society [Cited: March 22, 2024]. Available from: [Link]
- Balabanovic J, Ayers B, Hunter MS. Cognitive behaviour therapy for menopausal hot flushes and night sweats: a qualitative analysis of women's experiences of group and self-help CBT. *Behav Cogn Psychother.* 2013;41(4):441-57. [Crossref] [PubMed]
- Hunter MS, Griffiths A, Mann E, Moss-Morris R, Smith M, Slade P. NICE guidance on menopause: cognitive behavioural therapy is an effective non-hormonal intervention for managing vasomotor symptoms. *BMJ.* 2015;351:h6434. [Crossref] [PubMed]
- Hunter MS, Edozien LC. Special issue on biopsychosocial perspectives on the menopause. *J Psychosom Obstet Gynaecol.* 2017;38(3):159-60. [Crossref] [PubMed]
- Hunter MS. Cognitive behavioral therapy for menopausal symptoms. *Climacteric.* 2021;24(1):51-6. [Crossref] [PubMed]
- Hunter MS, Chilcot J. Is cognitive behaviour therapy an effective option for women who have troublesome menopausal symptoms? *Br J Health Psychol.* 2021;26(3):697-708. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- Hunter MS, Coventry S, Hamed H, Fentiman I, Grunfeld EA. Evaluation of a group cognitive behavioural intervention for women suffering from menopausal symptoms following breast cancer treatment. *Psychooncology.* 2009;18(5):560-3. [Crossref] [PubMed]
- Mann E, Smith MJ, Hellier J, Balabanovic JA, Hamed H, Grunfeld EA, et al. Cognitive behavioural treatment for women who have menopausal symptoms after breast cancer treatment (MENOS 1): a randomised controlled trial. *Lancet Oncol.* 2012;13(3):309-18. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- British Menopause Society [Internet]. BMS Menopause Specialists. © 2025 British Menopause Society. [Cited: March 20, 2024]. Available from: [Link]
- Hickey M, Schoenaker DA, Joffe H, Mishra GD. Depressive symptoms across the menopause transition: findings from a large population-based cohort study. *Menopause.* 2016;23(12):1287-93. [Crossref] [PubMed]
- Hickey M, Riach K, Kachouie R, Jack G. No sweat: managing menopausal symptoms at work. *J Psychosom Obstet Gynaecol.* 2017;38(3):202-9. [PubMed]
- Hickey M, Mishra GD. Timing and type of menopause and risk of cardiovascular disease. *Menopause.* 2021;28(5):477-9. [Crossref] [PubMed]
- Hickey M, Moss KM, Krejany EO, Wrede CD, Brand A, Kirk J, et al. What happens after menopause? (WHAM): a prospective controlled study of vasomotor symptoms and menopause-related quality of life 12 months after premenopausal risk-reducing salpingo-oophorectomy. *Gynecol Oncol.* 2021;163(1):148-54. [Crossref] [PubMed]
- Hickey M, Hunter MS, Santoro N, Ussher J. Normalising menopause. *BMJ.* 2022;377:e069369. [Crossref] [PubMed]
- Hickey M, LaCroix AZ, Doust J, Mishra GD, Sivakami M, Garlick D, Hunter MS. An empowerment model for managing menopause. *Lancet.* 2024;403(10430):947-57. [PubMed]
- Samarasekera U. Martha hickey: responding to the complexity of menopause. *Lancet.* 2024;403(10430):893. [Crossref] [PubMed]
- Mirkin S, Amadio JM, Bernick BA, Pickar JH, Archer DF. 17β-Estradiol and natural progesterone for menopausal hormone therapy: REPLENISH phase 3 study design of a combination capsule and evidence review. *Maturitas.* 2015;81(1):28-35. [Crossref] [PubMed]
- Mirkin S, Graham S, Revicki DA, Bender RH, Bernick B, Constantine GD. Relationship between vasomotor symptom improvements and quality of life and sleep outcomes in menopausal women treated with oral, combined 17β-estradiol/progesterone. *Menopause.* 2019;26(6):637-42. [Crossref] [PubMed] [PMC]